

§ 49 Rekrytering till kyrkliga utbildningar och tjänster

NIKLAS GRAHN:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:119 om Svenska kyrkans rekryteringsutmaning. En fråga som gång på gång återkommer under detta kyrkomöte är den som handlar just om rekrytering. Svenska kyrkan behöver mer medarbetare. Fler människor behöver finna sin uppgift i församlingarna, anställda, ideella och förtroendevalda. Den rekryteringsutmaning som Svenska kyrkan står inför kan inte överskattas. Det behövs ett teologiskt medvetandegörande och en reflektion kring kallelse. Det behövs information och vägledning för den som funderar över sin uppgift i kyrkan och det behövs stöd och uppmuntran till församlingarna, som är den avgörande platsen för kallelse till tjänst.

Många stift och pastorat bedriver idag omfattande rekryteringssatsningar. Problemet är, att dessa ofta går ut på att lyfta fram det egna sammanhanget som varumärke, ett varumärke som ska stärkas. Ofta går satsningarna ut på att lyfta fram det egna pastoratet eller stiftet som bättre och förmånligare än andra stift och pastorat. Konsekvenserna blir, att vakanser flyttas runt mellan olika delar av kyrkan men inte att Svenska kyrkans samlade rekryteringsbehov löses. Det som behövs är ett sammanhållande, långsiktigt, övergripande nationellt arbete för att möta rekryteringsutmaningen.

Tillsyns- och uppdragsutskottet skriver i sitt betänkande att rekrytering är en fråga för stift och pastorat. Tänk vad många gånger vi har hört det under detta kyrkomöte. Snart är alla frågor just för stift och pastorat, så man kan undra vad nationell nivå ska hålla på med. Min uppfattning är, att denna syn underblåser utvecklingen att varje enhet ser till sitt eget bästa och att andra enheter i kyrkan ses som konkurrenser. Vår motion vill tvärtom att Svenska kyrkan tar ett helhetsgrepp över rekryteringsfrågorna och menar, att nationell nivå bör ha ett stort ansvar för rekrytering. Dessa frågor hör hemma just här på nationell nivå. Det behövs solidaritet och långsiktighet och att omfattande resurser satsas. Vi tror också, att ansvaret för dessa satsningar med fördel kan ges till ett eller två stift, trots att det är nationell nivå som ansvarar. Nationella centrumbildningar har vi haft förr i stiftet, till exempel när det har handlat om kyrka och arbetslivsfrågor.

Bifall till motion 2017:119.

HANS-OLOF ANDRÉN:

Ordförande! Jag talar för utskottet och yrkar därmed bifall till utskottets förslag. Det är betänkandet från Tillsyns- och uppdragsutskottet som behandlar två motioner om rekrytering. Den första är motion 2017:32, som handlar om en nationell kraftsamling vad gäller rekrytering av kyrkomusiker. Utskottet är medvetet om de problem många församlingar och pastorat har att kunna anställa behöriga kyrkomusiker och också problemen med svagt intresse för att utbilda sig till kyrkomusiker. En bidragande anledning till det svaga intresset kan vara, att det under en lång tid har varit oklart vilken utbildningsnivå som kommer att krävas för olika befattningar.

Kyrkostyrelsen har nu i skrivelse KsSkr 2017:4 förslag om ny reglering av kyrkomusiker i kyrkoordningen, som behandlades i utskottets betänkande TU 2017:2 som vi nyss debatterade. De beslut som kyrkomötet kommer att fatta med anledning av förslaget i detta betänkande om de nya befattningsbenämningarna och behörighetskraven gör det lättare för blivande kyrkomusiker att välja rätt utbildning. Detta kommer då förhoppningsvis att leda till ett ökat intresse för kyrkomusikutbildning.

Fler återgärder behövs säkerligen också på nationell nivå. Vad utskottet har förstått har kyrkostyrelsen för avsikt att fatta beslut om organisatoriska former för att ge Svenska kyrkan ett sammanhållet och systematiskt och långsiktigt arbete för att hålla det kyrkomusikaliska arbetet levande och för att ta ansvar för utveckling och nyskapande. Det där är som ni förstår ett citat ur någonting som kyrkostyrelsen har skrivit någonstans. Utskottet tar då fasta på detta och anser därför, att något initiativ från kyrkomötet för närvarande inte behövs och föreslår att motion 2017:32 ska förklaras besvarad i och med utskottets redogörelse.

Den andra motionen är den som Niklas Grahn precis har pratat om, 2017:119. Den har ett mycket bredare syfte och handlar om rekrytering av anställda och ideella medarbetare i kyrkan inklusive förtroendevalda. Motionen innehåller ganska detaljerade förslag i sex punkter om uppdrag till kyrkostyrelsen att utarbeta en handlingsplan, inrätta en nationell centrumbildning och ställa medel till förfogande i nästa års budget. Utskottet menar förstås, att rekryteringsfrågorna främst är en fråga för församling och stift och att nationell nivåns huvudsakliga uppgift i sammanhanget är att stödja och främja stiftens arbete. Denna uppgift får växa fram ur stiftens behov och bör inte beslutas av kyrkomötet på det detaljerade sätt som föreslås i motionen. Därför yrkar utskottet avslag på motion 2017:119.

Ordförande! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

LARS-IVAR ERICSON:

Ordförande! Det är måndag morgon, telefonen ringer och den som ringer är begravningsentreprenören i en skånsk liten ort. Han säger: Kan du ta begravning på fredag i nästa vecka? Javisst kan jag det, säger jag. Men jag får återkomma för vi måste kolla ifall det finns någon kyrkomusiker tillgänglig.

Vi får alltså konstatera att det finns en klar brist på kyrkomusiker idag. Det är inte alldeles säkert, att de kyrkomusiker som nu kommer att bli pensionerade inom ganska snar framtid kommer att vara lika benägna att åta sig uppgifter som pensionerade präster. Vi fick igår på kyrkostyrelsen lite uppgifter från Svenska kyrkans utbildningsinstitut. 133 personer har påbörjat sitt slutår vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut för att därefter gå ut i tjänst. Av dessa är 54 blivande diakoner, varav 33 läser på halvfartsdistans och 17 församlingsdiakoner, samtliga på halvfartsdistans, 55 präster och 7 kyrkomusiker. Det är allvarliga siffror.

Hur har det blivit så här? Ibland tänker jag tillbaka på 70–80-talet. Hur såg det ut i ett församlingshem nere i Skåne mellan klockan 4 och 6 på måndag eftermiddag? Jo, där kom barn, där kom ungdomar, som skulle vara med om den frivilliga musikundervisningen som församlingen satsade mycket medel på. Den verksamheten resulterade då i, att vi idag har två eller tre som har blivit kyrkomusiker och som är verksamma än idag. Det är alltså viktigt att vi på lokal nivå uppmärksammar bristen på kyrkomusiker och verkligen anslår medel, så att vi får tillbaka den frivilliga musikundervisningen. Sedan vill jag naturligtvis också understryka den viktiga motionen som Ulla Rickardsson har lagt, 2017:32, om en nationell kraftsamling för rekrytering av kyrkomusiker. Tack.

ULLA RICKARDSSON:

Ordförande! Min motion 2017:32 handlar just om rekrytering av kyrkomusiker och jag yrkar bifall till den. Vi har här hört i debatten av Lars-Ivar Ericson men också i tidigare debatt vilken brist vi har på kyrkomusiker. Jag vet det verkligen också av egen erfarenhet. Det där är väldigt oroande, eftersom kyrkomusikerna betyder

oerhört mycket för gudstjänsten och med sitt engagemang för körer. Då är frågan hur vi löser detta på bästa sätt. Vi måste väcka intresset igen för den sakrala musiken. Vi har ju väldigt många duktiga musiker överhuvud taget i landet genom att vi har så bra musikskolor. Nu är det inte som tidigare, att vi har undervisning i församlingarna, där vi kan göra både kyrkomusiken och kyrkorglarna kända. Vi behöver uppmana och uppmana och sätta fart på det här.

Då säger utskottet precis så, att utskottet anser att det är mycket viktigt att vidta adekvata åtgärder för att stärka rekryteringarna av blivande kyrkomusiker. Man säger också, att det är stift och lokal nivå som har det uppdraget och att man då med det anser att motionen är besvarad. Jag har egentligen precis skrivit så. Jag tycker alltså inte att svaret finns utan att kyrkostyrelsen behöver ge stiftet i uppdrag att jobba för att återupprätta den tidigare praxisen som Lars-Ivar Ericson talade om, att vi i kyrkomusikernas tjänster ger tid lokalt, så att man kan fånga upp intresserade ungdomar som sedan kan gå vidare till en utbildning i kyrkomusiken. Den kostnaden kommer att ligga lokalt. Det är ingen kostnad för varken nationell nivå eller för stift, men man behöver lyfta frågan i alla sammanhang för att arbeta för att musikskola och församlingar har ett samarbete.

Bifall till motion 2017:32.

HANS-OLOF ANDRÉN (REPLIK):

Ordförande! Det är alldeles riktigt som du säger, Ulla, att det inte bara är på lokal nivå och på stiftet som vi måste jobba med rekrytering. Det krävs ett arbete också på nationell nivå. Det skriver vi också i utskottet. Men eftersom nu kyrkostyrelsen själv säger, att de ska ta i detta och, att de har för avsikt att fatta beslut om organisatoriska former för att jobba med det kyrkomusikaliska arvet i ett systematiskt, långsiktigt och sammanhållet arbete, då är det inte läge för kyrkomötet att skicka ett uppdrag till. De har ju själva börjat detta. Låt oss först se vad som kommer ut av detta. Det går inte att ge ett uppdrag när det redan är något på gång i kyrkostyrelsen. Detta är anledningen, men jag håller med dig om att det behövs arbete på alla nivåer. Så är det.

Bifall till utskottet.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 116.